

Handläggare
Astrid Nyström
Märit Gunneriusson Karlström

Datum
2013-11-21

Diarienummer
UAN-2013-0485

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Remiss: Motion väckt av Emma Wallrup (V) om att cirkulär ekonomi och kretsloppstänkande bör genomsyra Uppsala kommun

Förslag till beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att som svar på motion om att cirkulär ekonomi och kretsloppstänkande bör genomsyra Uppsala kommun till kommunstyrelsen avge upprättat förslag till yttrande innebärande att nämnden anser att motionen ska avslås avseende den del som rör nämnden.

Sammanfattning

Motionären anser att det är viktigt att cirkulär ekonomi får fäste i samhällsplaneringen med syfte att lösa klimatfrågan, resurskriser och miljöproblem. Motionären yrkar att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att till de fristående skolorna i kommunen erbjuda material för att arbeta med cirkulär ekonomi. Nämnden framför att det enligt skollagen är det huvudmannen, som ansvarar för utbildningen. Huvudmannen ansvarar också för att läroplanerna följs. Undervisningen ska ge eleverna kunskap om hållbar utveckling, men huvudmannen väljer hur detta ska ske. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden avslår motionen i de delar som rör nämnden. Om kommunfullmäktige ändå beslutar att nämnden ska tillhandahålla material kommer detta att innebära ökade kostnader, som inte ryms inom nämndens budget för år 2014.

Bakgrund

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har av kommunstyrelsen hemställts att yttra sig över motion väckt av Emma Wallrup (V) (**bilaga 1**). Motionären yrkar bland annat **att** barn- och ungdomsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att till de fristående skolorna i kommunen erbjuda material för att arbeta med cirkulär ekonomi i arbetet med lärande för hållbar utveckling, med visioner för hur vi kan åstadkomma ett kretsloppsamhälle där allting återvinns och resurser cirkulerar så långt det är möjligt. Övriga yrkanden riktas till kommunstyrelsen samt till Styrelsen för vård och bildning. Förslag till yttrande har upprättats (**bilaga 2**).

Ärendet

Motionären anser att det är viktigt att cirkulär ekonomi - att sluta kretsloppen och återvinna allt material så mycket som möjligt - får fäste i samhällsplaneringen med syfte att lösa klimatfrågan, resurskriser och miljöproblem, som uppkommit på grund av vår produktion och konsumtion.

Cirkulär ekonomi går ut på att återvinna alla resurser så mycket som möjligt. Produkter designas redan från början för att materialet ska kunna återvinnas. Man utgår i cirkulär ekonomi från dessa Steg:

1. Återanvändning
2. Materialåtervinning
3. Energiutvinning

För att ställa om till en cirkulär ekonomi kan ett företag,

- Ta bort miljöfarliga ämnen.
- Designa produkterna så att de kan tas isär i sina beståndsdelar för att återvinnas.
- Använda förnyelsebar energi till produktion och sina transporter.
- Återföra material.
- Dela, leasa eller låna produktionsmedel snarare än att äga dem själv, och på samma sätt hyra ut produkterna till sin egna kunder snarare än att sälja dem. På så sätt säljer man funktionen istället för produkten.

Motionären framför att sådant tänkande borde genomsyra alla verksamheter i samhället och kommunen bör gå före och arbeta med detta koncept även i Uppsala. Ronneby kommun nämns som exempel på en kommun som låtit konceptet genomsyra kommunens verksamheter. De har bland annat utbildning i skolorna om ett cirkulärt kretsloppsbaserat sätt att tänka när man pratar om hållbarhet.

För att vinna tid när det gäller klimatfrågan och för att åtgärda de andra miljö- och resurskriser som vi står inför anser motionären att samhället behöver ställas om ordentligt samt att det behövs ett genomgripande strategiarbete kring detta. Cirkulär ekonomi binder ihop såväl hållbarhetsintressen som ekonomiska intressen på ett konstruktivt sätt och det kan bidra till att skapa många nya lokala arbetstillfällen påpekas i motionen.

Påpekanden och synpunkter

Motionen har ett brett perspektiv och berör flera av kommunens verksamheter. Det yrkande, som rör utbildnings- och arbetsmarkandsnämnden innebär att nämnden ska erbjuda material till fristående skolor för att dessa ska kunna lära ut cirkulär ekonomi inom ramen för arbetet med lärande för hållbar utveckling.

Av uppdragsplan framgår att nämndens "ledstjärna är hög kvalitet och ett hållbart jämställt samhälle". Nämndens effektmål nummer 8 är att "alla elever i Uppsalas gymnasieskolor har kunskap om hållbar utveckling". Målet följs upp. Uppföljning görs också av hur stor andel av

de kommunala gymnasieskolor som fått Skolverkets utmärkelse ”Skola för hållbar utveckling”.

Syftet med Skolverkets utmärkelse är att stödja och vara en inspirationskälla i det pedagogiska arbetet med hållbar utveckling från förskola till vuxenutbildning. För att få utmärkelsen krävs att verksamheten, uppfyller ett antal kriterier och lämnar in en ansökan.

Utmärkelsen riktar sig till alla skolformer inom det offentliga skolväsendet samt fristående skolor och riksinternatskolor. Den skola som tilldelas utmärkelsen får ett diplom och rätt att använda utmärkelsens logotyp.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har beslutat att skapa ett centrum för utbildning för hållbar utveckling i Uppsala. Syftet med ett sådant centrum är att ge möjligheten till ett strukturerat och expanderat samarbete mellan Uppsalas gymnasieskolor och olika aktörer i regionen. Det ger även en bas för kompetensöverföring som gynnar ett långsiktigt arbete med utbildning för hållbar utveckling. Det är inte aktuellt med något fysiskt centrum.

Enligt skollagen 2 kap, 8§ är det huvudmannen, som ansvarar för utbildningen, det vill säga i detta fall huvudmannen för de fristående skolorna respektive Styrelsen för vård och bildning.

I läroplanerna för naturkunskap klargörs att undervisningen ska innehålla inslag som ger eleverna kunskap om hållbar utveckling och krav på kunskap om detta återkommer också i kunskapskraven. Det är varje huvudmans ansvar att se till att dessa krav uppfylls samt att utforma undervisningen så att eleverna kan nå målen. Hur man väljer att göra detta är upp till varje huvudman.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås i sitt yttrande avslå motionen i de delar som rör nämnden med hänvisning till skollagens och läroplanens skrivning om att det är huvudmannen som ansvarar för utbildningen samt att kommunen, enligt regeln om bidrag på lika villkor inte kan erbjuda information till vissa skolor.

Om kommunfullmäktige ändå beslutar enligt motionärens förslag kommer det att innebära ökade kostnader för nämnden, som inte bedöms rymmas inom nämndens budget för år 2014.

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Carola Helénus-Nilsson
Direktör

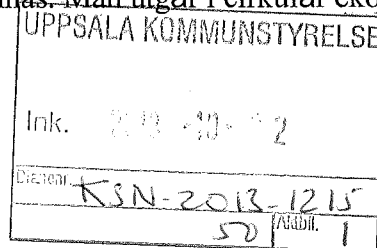
Motion om Cirkulär ekonomi och kretsloppstänkande bör genomsyra Uppsala kommun.

Klimatfrågan är en stor ödesfråga som vi måste lösa men det finns också en rad andra mer och mer påtagliga resurskriser och miljöproblem som uppkommit pga vår produktion och konsumtion. Samtidigt krockar miljöarbetet ofta med den ekonomiska sfären. Genom att sluta kretsloppen och återvinna allt material så mycket som möjligt kan vi åtgärda dessa problem samtidigt som vi får en bra välfärd och god ekonomi.

Cirkulär ekonomi är ett nytt begrepp som har börjat användas nu både på EU-nivå, inom näringslivet och i kommuner. Det är viktigt att ett sådant tänkande får fäste i samhällsplaneringen om vi ska lyckas ställa om till ett långsiktigt hållbart samhälle. Ronneby kommun har börjat arbeta med cirkulär ekonomi på ett genomgående sätt. Där har man ett blocköverskridande samarbete kring att arbeta med cirkulär ekonomi och ett kretsloppstänkande.

Cirkulär ekonomi går ut på att återvinna alla resurser så mycket som möjligt. Produkter designas redan från början för att materialet ska kunna återvinnas. Man utgår i cirkulär ekonomi från dessa steg,

1. Återanvändning
2. Materialåtervinning
3. Energiutvinning

För att ställa om till en cirkulär ekonomi kan ett företag,

- Ta bort miljöfarliga ämnen.
- Designa produkterna så att de kan tas isär i sina beståndsdelar för att återvinnas.
- Använda förnyelsebar energi till produktion och sina transporter.
- Återföra material.
- Dela, leasa eller låna produktionsmedel snarare än att äga dem själv, och på samma sätt hyra ut produkterna till sin egna kunder snarare än att sälja dem. På så sätt säljer man funktionen istället för produkten.

Ett sådant tänkande borde genomsyra alla verksamheter i samhället och kommunen bör gå före och arbeta med detta koncept även i Uppsala. I Ronneby kommun har man låtit konceptet genomsyra kommunens verksamheter, där har de tre anställda som arbetar med detta. Det man gör konkret är tex. att man bygger en förskola utifrån konceptet, man har bland annat tittat på lösningar där man värmer upp varmvatten ifrån köksmaskinerna så att räcker till verksamheten.

De håller på att bygga ett nytt bostadsområde utifrån konceptet, de har en materialdatabas över alla material som ingår i byggnaderna för att kunna återvinna dem lätt. De har utbildning i skolorna om ett cirkulärt kretslopps-baserat sätt att tänka när man pratar om hållbarhet. De ordnar även workshops och inspirationsseminarier mot företagen och gör seminarier riktade till medborgarna om hållbar konsumtion. Man håller också på att se över hur man kan fånga upp kväve, fosfor och kalium ifrån avloppsslam och ser över möjligheter för att långsiktigt kunna återföra mer och mer näring till lantbruket ifrån staden.

För att vinna tid när det gäller klimatfrågan och för att åtgärda de andra miljö- och resurskriser som vi står inför behöver samhället ställas om ordentligt, det behövs ett genomgripande strategiarbete kring detta. Cirkulär ekonomi binder ihop såväl hållbarhetsintressen som ekonomiska intressen på ett konstruktivt sätt och det kan bidra till att skapa många nya lokala arbetstillfällen.

Jag yrkar därför att Kommunen låter ett kretsloppstänkande och cirkulär ekonomi genomsyra verksamheterna genom att Kommunstyrelsen får i uppdrag att

- Ta fram en strategi för att arbeta med Cirkulär ekonomi.
- Klimatprotokollet börjar arbeta utifrån begreppet cirkulär ekonomi i samarbete med företagen.
- Workshops om hållbar konsumtion hålls riktat till medborgarna.
- Kommunen informerar om cirkulär ekonomi till olika samarbetsaktörer.

Vård och bildning får i uppdrag att

- Nya skolor designas utifrån ett kretsloppstänkande och att allt material som används kartläggs för att kunna återanvändas.
- Lärandet för hållbar utveckling i skolorna anammar ett tydligt kretsloppstänkande med visioner för hur vi kan åstadkomma ett kretsloppssamhälle där allting återvinns och resurser cirkulerar så långt det är möjligt.

Barn- och ungdomsnämnden och Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att till de fristående skolor i kommunen,

- Erbjuder material för att arbeta med Cirkulär ekonomi i arbetet med lärande för hållbar utveckling, med visioner för hur vi kan åstadkomma ett kretsloppssamhälle där allting återvinns och resurser cirkulerar så långt det är möjligt.

Emma Wallner (V) Emma Wallner

Handläggare
Astrid Nyström
Märit Gunneriusson Karlström

Datum
2013-11-20

Diarienummer
UAN-2013-0485

FÖRSLAG

Kommunstyrelsen

Yttrande över motion väckt av Emma Wallrup (V) om att cirkulär ekonomi och kretsloppstänkande bör genomsyra Uppsala kommun, dnr KSN-2013-1215

Nämnden instämmer i att klimatfrågan och andra miljöproblem inklusive frågor om kretslopp är angelägna frågor, som det är viktigt att kommunen arbetar med på olika sätt och inom olika verksamheter. Att arbeta för att ställa om samhället till ett hållbart samhälle genom att arbeta utifrån "cirkulär ekonomi" ser nämnden som positivt.

Nämnden har i sin uppdragsplan betonat ett hållbart samhälle som en av nämndens ledstjärnor. Som ett led i att verka för detta har nämnden beslutat att nämnden ska medverka till att utveckla ett centrum för utbildning för hållbar utveckling. Detta centrum ska kunna ge möjligheten till ett strukturerat och expanderat samarbete mellan Uppsalas gymnasieskolor och olika aktörer i regionen. Det ger även en bas för kompetensöverföring som gynnar ett långsiktigt arbete med utbildning för hållbar utveckling

För närvarande pågår arbete med att ta fram ett förslag på en lämplig form för hur centrumet ska verka. Det ska bestå av ett nätverk av regionala aktörer och intresserade skolor som kan samverka och dra nytta av varandras erfarenheter.

I Uppsala är ett flertal aktörer, som är kopplade till arbete med och utbildning för hållbar utveckling lokaliserade. Många gymnasieskolor i Uppsala har arbetat sedan länge med utbildning för hållbar utveckling och anses ligga i framkant i dessa frågor i Sverige. I Uppsala har tio gymnasieskolor fått Skolverkets utmärkelse Skola för hållbar utveckling. Det finns ingen annan kommun i Sverige som har så många skolor som fått utmärkelsen.

Enligt skollagen 2 kap, 8§ är det huvudmannen, som ansvarar för utbildningen, det vill säga i detta fall huvudmannen för de fristående skolorna respektive Styrelsen för vård och bildning.

Det är varje huvudmans ansvar att se till att läroplanerna följs. För naturkunskap klargörs att undervisningen ska innehålla inslag som ger eleverna kunskap om hållbar utveckling och krav på kunskap om detta återkommer också i kunskapskraven. Det innebär att det är varje huvud-

mans skyldighet att utforma undervisningen så att eleverna kan nå målen. Hur man väljer att göra detta är upp till varje huvudman.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden anser att motionen ska avslås i de delar som rör nämnden mot bakgrund av att cirkulär ekonomi och kretsloppstänkande betraktas som en del av hållbar utveckling, som ingår i läroplaner för naturorinterande ämnen samt att det är huvudmannens ansvar att se till att läroplanen för gymnasieskolan följs.

Om kommunfullmäktige ändå beslutar att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska tillhandahålla material kommer detta att innebära ökade kostnader för nämnden, som inte ryms inom nämndens budget för år 2014.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Mohamad Hassan
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare